



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annalium Paderbornensium Pars ...

Complectens Inprimis Fusiolem Episcoporum Paderbornensium, Deinde
Succinctiorem Historiam Reliquorum Per Westphaliam ...

Ab Anno Christi 1228 Usque Ad Annum 1500

Schaten, Nicolas

Monasterii Westphalorum, 1775

Dedicatio Primae Editionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-7971

REVERENDISSIMIS
ET
PERILLUSTRIBUS
DOMINIS,
D. WILHELMO,
ORD. TEUTONICI EQUITI,
ET PER WESTPHALIAM ARCHI-COMMENDATORI, NEC NON
COMMENDATORI IN MULHEIM, ET AD S. GEORGIUM
MONASTERII WESTPHALIÆ &c.

D. FERDINANDO,
ECCLESIARUM CATHEDRALIUM
PADERBORNENSIS, MONASTERIENSIS ET HILDESIENSIS
RESPECTIVE DECANO, ET CANONICO CAPITULARI &c
RMI ET CELSISSIMI EPISCOPI, ET PRINCIPIS MONASTERIENSIS
CONSILIARIO INTIMO ET AULICO.

D. FRIDERICO MAURITIO
ECCLESIAE CATHEDRALIS HILDESIENSIS
CANONICO CAPITULARI &c.

D. BERNARDO
ECCLESIARUM CATHEDRALIUM PADERBORNENSIS
ET MONASTERIENSIS CANONICO CAPITULARI &c.
FRATRIBUS GERMANIS EX LIBERIS BARONIBUS
a PLETTENBERG ex LENHAUSEN &c.
DOMINIS, ET MOECENATIBUS MEIS GRATIOSISSIMIS.

Clementissima Tutela Reverendissimi ac Celsissimi Episcopi, & Principis Monasteriensis, S. R. I. Principis, primi inferioris Circuli Rhenano-Westphalici Directoris Gloriosissimi, ex antiquissima Perillustrium PLETTENBERGIORUM Familia prognati, sub qua Prima Pars *Annalium Paderbornensium*, ab aliquot annis feliciter floruit; me ulterius extimulavit, ut apud Vos alte memorati Principis Germanos Fratres e septenario numero ex thoro fecundissimo Domini BERNARDI L.B. a PLETTENBERG, & ODI-
LLÆ

DEDICATIO PRIMÆ EDITIONIS.

LÆ ex Baronibus de FÜRSTENBERG superstites, hujus secundæ Paris præsidium quærerem; quæ prodire in publicum erubescit, nisi PLETTENBERGIORUM nomen Vetustissimum & Gloriosissimum prima fronte ostendet, a qua tot Perillustrium heroum Familia tutissimum sibi asyllum pollicetur, utpote quæ in varias tractu temporis diuisa Lineas, & terras, omni sæculo heroes protulit, sago & toga, Domi forisque Illustres, Augustissimis Romanorum Imperatoribus, Regibus, Electoribus & Principibus &c. ob rara, & præclara in Rempubliam Christianam merita, apprimè charos.

Inhoff. in notit. S. R. I. Lib. 3. c. 19.

Inter quos, non omittendus ille heroica virtute; & multis ac stupendis victoriis clarus WALTERUS a PLETTENBERG, totius Germaniæ Nobilitatis, & Ordinis Teutonici decus inclytum, qui in Magistrum Livoniæ Anno 1495 electus, Anno post Electionem septimo, nempe Anno 1502 cum septem Germanorum, & quinque Livonum millibus, centum & ultra Moschorum, & Tartarorum millia uno prælio delevit, victoriæ superstites fugavit, & gloriosam quinquaginta annorum pacem, lege qua voluit, Magno Moscorum Duci extorsit: Ideoque ob bellicam fortitudinem, raras virtutes, & bene merita de Christiana Republica, ac religione primus ex Magistris Livoniæ S. R. I. Princeps, Anno 1515 creatus, illam dignitatem sibi, & omnibus Successoribus in Magisterio acquisivit.

Inhoff. in notit. S. R. I. Lib. 3. c. 19. Bredenbach. de Bello Livon. Bozius Lib. 8. de Sign. Eccles. Leven. Tom. 3. Histor. Polon. Stangefol. Lib. 3. Annal. Circul. Westphal. Venator in Historia Ord. Teut. c. 13.

Hunc unum memorasse WALTERUM, abunde forsitan sufficeret, nisi præclara PLETTENBERGIORUM gesta, ætas, & antiquitas &c. (quæ de thesauris suis nova profert & vetera) multorum sæculorum Limites gloriose excederet. E multis, pace ut spero vestra, paucos commemorabo Ludis Equestribus Imperii a multis retro sæculis celebratissimos, quorum primus Ludo Equestri Hallæ in Saxonia Anno 1042 dato interfuit; dein Wormatiæ Anno 1209 habito bini alii, Erwinus nempe, & Emericus a PLETTENBERG, & quidem hic ultimus cum connotato Equitis: tum JOANNES a PLETTENBERG Schweinfurti in Franconia Anno 1296: quarto Ingelhemii Anno 1337. HENRICUS a PLETTENBERG: quinto bini, BERTHOLDUS videlicet, & RABOLDUS a PLETTENBERG Moguntia Anno 1480: sexto idem BERTHOLDUS Heidelbergæ Anno 1481: septimo idem BERTHOLDUS Onolsbachii Anno 1485 cum titulo Equitis interfuerunt; Et idem hic BERTHOLDUS a PLETTENBERG in Regem Ludi Equestris Wormatiæ, Anno 1487 dati conlectus fuit.

Inhoff Lib. 3. c. 19. in notit. S. R. I. Videantur antiquissimi Scriptores de Torneamentis sive Ludis Equestribus Imperii.

Nec minor in Deum pietas, ac religio, quam ejusmodi Equestres Ludi, Majores Vestros condecorarunt, e multis attingam annum 1231, quo post obitum Sancti Patriarchæ Dominici anno decimo, pia liberalitate Nobilium de PLETTENBERG Monasterium pro sacro Prædicatorum ordine Sufati fundatum adhuc hodieum conspicitur;

Stangefol. Lib. 3. Annal. Circul. Westphal. p. 351. Berwort. in Alphabet. Nobilit. Westphal.

Quod dein plurium Sanctitate, & doctrina Illustrium Virorum celebre fuit seminarium, & inter alios Alberti Magni, inde Coloniam, ac Parisios ad doctoralem Lauream & publicam Professuram, ac denique ad insulam Ratisbonensem postulati.

Eodem Anno 1231. Instrumentum publicum (vigore cujus Castrum Mülheimb, in Ducatu Westphaliæ ad Ordinis Teutonici jura translatum fuit) HENRICUS a PLETTENBERG, primo loco subscripsit.

Stangefol. Lib. 3. p. 372. & 373. Cleinsorg. in Chron. Westphal. fol. 380.

Mare-

DEDICATIO PRIMÆ EDITIONIS.

Mareschallatum totius Westphaliæ, quem vel Principes, Comitesque Imperii sæpe numero ambiverunt, quem Ipse etiam Episcopus Paderbornensis HENRICUS Anno 1370. administravit, hunc annus 1260 jam longe ante delatum vidit HUNOLDO a PLETTENBERG, postmodum in JOANNE a PLETTENBERG, ab Anno 1296 usque ad Annum 1321 laudabiliter continuatum.

Stangefol in Chron. Westphal. Lib. 3. p. 382.

Unde Ecclesia & Archidieceps Colonienfis gloriosum non minus, quam forte præsidium in Mareschallis PLETTENBERGII majoribus Vestris semper experta fuit. Quemadmodum adhuc initio hujus sæculi HENRICUS a PLETTENBERG, Proavus Vester gloriose memoriæ, dum se inter alios Generali *Schenckio*, partes exauctorati Electoris *Truchsessii*, & Lutheranorum acriter tuenti, generoso animo opponeret, in ipso loco conflictus prope pagum *Bremen* in Ducatu Westphaliæ pro Deo, Religione, Patria, ac partibus Electoris *Ernesti* Bavarie Ducis non sine Familiæ, Viduæ, ac pupillorum dispendio in ipso flore ætatis fortiter occubuit.

Nec minus venerandæ antiquitatis Monumentum apud hanc Cathedralē Paderbornensem Ecclesiam extat, siquidem statutum de murua assistentia, Anno 1341. 13ta Februarii conditum inter sex Seniores Capituli subscripsit BERTHOLDUS a PLETTENBERG.

Videatur Copiale Rmi Capituli fol. 87.

Sic fortes creantur fortibus, & innata Vobis Proavorum virtus animique fortitudo post longa eorum funera, in Vobis etiam hodie dum illucescit.

Suspicit Te WILHELME, Germania nostra, & heroicam virtutem Tuam, in his posterioribus bellis, sub gloriosis Avunculi Tui FERDINANDI *Episcopi & Principis Paderbornensis ac Monasteriensis &c.* Laudatissimæ memoriæ, & confederatorum Imperii signis, contra ejusdem hostes Tua, cui præfectus eras, Legione, bellica fortitudine, ac prudentia, multoties præstitam, & quemadmodum, teste Tacito, *Gloria virtutis solet esse pedissequa &c.* Sic tuas virtutes bellicas, condigna præmia sunt consecuta, scilicet præter duas Commendas, ipsa totius Westphaliæ Archi-Commenda ab inclyto Ordine *Teutonico* Tibi in præmium meritorum collata.

Nunc ad militiam Clericalem, & Te FERDINANDUM me converto, qui summorum Pontificum gratia & consensu ad Canonicatus trium præcipuarum Cathedralium Westphaliæ, & Saxonie inferioris &c. & in hac *Paderana* ad ipsam Decanalem dignitatem evectus, trium diversorum Principum, tribus diversis & pluribus vicibus ad Cæsarem, ad Reges, ac ad postrema Comitia Augustana, aliosque Imperii Electores ac Principes &c. & denique ad nuperos universales Pacis Tractatus *Riswicenses* cum magna Tui apud omnes existimatione Legatus & Plenipotentiarius cum summo jure fuisti &c. Hæc & multa alia de Republica Christiana, Religione, ac bono publico hujus Patriæ & Rmi Capituli bene merita fusius deducere, nisi offensam innatæ virtutis & modestiæ Tuæ perimecerem.

Vos quoque FRIDERICE MAURITI, & BERNARDE, trium Ecclesiarum Cathedralium respectivè Canonici Capitulares &c. Avita virtus PLETTENBERGICA minime degeneres habet: Vestris moribus, prudentia, & exemplo, indes demonstratis. *Quod vera Nobilitas Virtutis Profapia sit.*

Excutit e manu calamum, longius in laudes Vestras excurrere meditantem invida & invita mors, qua ex Perillustri hoc fratrum septenario duos immature sustulit, nempe CHRISTIANUM THEODORUM Cathedralis Ecclesiæ Hildesimensis *Scholasticum*, de Ecclesia, antiquitate, & scientia historica, optime meritum, hujusque operis zelosissimum

DEDICATIO PRIMÆ EDITIONIS.

issimum Promotorem &c. Et DOMINUM ADOLPHUM JOANNEM Dominum hæreditarium in *Lenhausen, Bergstrate, Melrich, Nortkirchen, Davensberg, & Meinhövell &c.* Eminentissimi ac Serenissimi Archiepiscopi, & Electoris *Coloniensis* Camerarium, & Consiliarium, nec non Nobilitatis Equestris per Ducatum Westphaliæ Deputatum &c. Eheu! quam immatura & insperata funera viri virtutis adeo præcellæ lachrymis nunquam satis deploranda; Solantur tamen bonos omnes, lachrymasque detergunt, dulcissima ejus pignora filioli quatuor, quos ipse ex FRANCISCA THERESIA GUDELA ex Baronibus WOLFF-METTERNICH ex *Gracht &c.* susceptos post se reliquit: e quibus innata Genitoris, ac æmula Proavorum virtus etiam in tenerima adhuc ætate emicat, & sub Vestra Tutela nunc singulari cura excolitur, ut per illos, propitio cælo, tempora & sæcula futura, sicut per Vos, & Proavos Vestros præterita & præsentia condecoranda merito speremus. Sic faxint superi, sic humillima veneratione precatur partus hic Historiographi, qui ex prælo meo egressus velut orphanus, gratiosa tutela Vestra & Patrocinio fovendi desiderat Perillustres Domini &c. Imo duplicato id jure præsumit, cum se partem esse antiquæ hæreditatis Vestræ, & avitæ gloriæ haud vane gloriatur. Suscipite igitur in partes Vestras, partem hanc secundam sereno vultu, & gloriæ ac nqminis Vestri splendore illustrare, atque una cum Perillustribus Pupillis Vestris in serâ tempora vivite, vivite Deo, Religioni, ac Patriæ &c. Ita demississime vovet, qui dum vixerit, est, eritque.

Reverendissimarum & Perillustrium Dignitatum Vestrarum &c. &c.

devotissimus Servus

Christophorus Nagel, Typographus.

PRIVI.

PRIVILEGIUM.

MAXIMILIANUS FRIDERICUS DEI GRATIA

Archiepiscopus Colonienfis, S. R. I. per Italiam Archi-Cancellarius & Princeps Elector, Sanctæ Sedis Apostolicæ Legatus Natus, Episcopus Monasterienfis, Westphaliæ & Angariæ Dux, Burggravius Strombergæ, Comes in Königsegg-Rottenfels, Dominus in Odenkirchen, Borckelohe, Werth, Aulendorff & Stauffen, &c. &c. &c.

Universis præsentis Literas Nostras visuris, lecturis; seu legi audituris salutem in Domino. Cum fidelis Nobis, dilectusque Antonius Wilhelmus Aſchendorff Typographus & Bibliopola Monasterienfis humillime a Nobis petierit facultatem, & Privilegium imprimendi denuo Librum, cui Titulus: HISTORIA WESTPHALIÆ & ANNALES PADERBORNENSES Auctore R. P. SCHATEN, ipsam operis dignitatem intuiti benignum in ejus preces assensum tribuentes eidem concedimus, & per præsentis plenam, liberam, & omnimodam facultatem ac licentiam impertimur, ut ipse solus dictum Librum imprimere, & per Civitatem ac Diœcesin Nostram Monasteriensem venalem exponere possit ac valeat; inhibentes insuper omnibus Typographis, Bibliopolis ac aliis quibuscunque Nobis subditis cujusvis qualitatis aut conditionis existentibus, ne prædictum Librum imprimere, alio transmittere, nec ulla ipsius nova exemplaria venalia exponere audeant, aut præsumant præter ea, quæ impostero præfati Antonii Wilhelmi Aſchendorff Typis excusa fuerint, & qui secus fecerit, Confiscatione omnium Exemplarium, & aliis gravioribus Pœnis mulctabitur. Nos eum in finem mandamus cujuscunque loci Præfectis, Judicibus, Gograviis, Pratoribus, Consulibus, cæterisque Præsidibus tam Urbicis, quam ruralibus, ut prædictum A. Wilhelmum Aſchendorff ab omnibus molestiis semper tueantur, curentque, nequid contra Privilegium Nostrum ipsi concessum ab ullo attentetur. In quorum Fidem præsentis Literas Manu Nostra subscriptas Sigillo Nostro communiri jussimus. Monasterii Westphaliæ die 13tia Novembris 1771.

(L.S.) MAXIMILIANUS FRIDERICUS Archiepiscopus & Elector,
Episcopus & Princeps Monast.

Vt. F. de FÜRSTENBERG.

N. A. A. Schilgen,

APPROBATIO
R. P. PROVINCIALIS.

Ego infra scriptus Societatis Jesu per Rheni inferioris Provinciam Præpositus Provincialis, potestate mihi facta a Patre N. P. Thyrso Gonzalez Societatis nostræ Præposito Generali, typis mandari permitto Librum a deputatis ad id censoribus ejusdem Societatis lectum & approbatum, cui titulus: ANNALIUM PADERBORNENSIVM PARS II. a P. Nicolao Schaten Societatis ejusdem Sacerdote publico usui donatum. In cujus rei fidem has literas manu propria, consuetoque officii Sigillo munitas dedi Coloniae 8. Aprilis 1698.

Henricus Weisweiler.

(L.S.)